

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Педагогічний факультет

Кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА І ПСИХОЛОГІЯ РОДИННИХ ВЗАЄМИН

Рівень освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма Соціальна робота

Спеціальність 231 Соціальна робота

Галузь знань 23 Соціальна робота

Затверджено на засіданні кафедри

Протокол № 2 від «27» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання курсу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка і психологія родинних взаємин
Освітня програма	Соціальна робота
Спеціальність	231 Соціальна робота
Галузь знань	23 Соціальна робота
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	нормативна
Курс/семестр	2/3
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 12 год. Практичні заняття – 18 год. Самостійна робота – 60 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	d-learn.pro

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу

Мета курсу: ознайомити студентів із психолого-педагогічними особливостями родинних взаємин, навчити застосовувати здобуті знання та вміння у практичній професійній діяльності, зокрема, у практиці консультативної допомоги сім'ї у вирішенні складних для неї проблем.

Завдання курсу:

- формувати у студентів наукові знання про сім'ю як основний інститут формування особистості;
- ознайомити здобувачів освіти із трактуванням поняття «родинні взаємини» у вітчизняній та зарубіжній теорії і практиці;
- вчити усвідомлювати значення родинних взаємин для соціального та психологічного благополуччя особистості;
- допомогти студентам в оволодінні основними теоретичними знаннями й практичними вміннями щодо формування культури родинних взаємин та навчити їх застосовувати ці знання і вміння в майбутній професійній діяльності.

Компетентності

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у професійній діяльності.

Спеціальні компетентності

СК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

СК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами.

СК 15. Здатність взаємодіяти з клієнтами, представниками різних професійних груп та громад.

СК 23. Здатність надавати допомогу соціально неадаптованим сім'ям у набутті навичок відповідального батьківства та пошуку власних ресурсів для самостійного розв'язання життєвих проблем сім'ї.

Програмні результати навчання

РН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

РН 10. Аналізувати соціально-психологічні процеси в малих та великих групах.

РН 19. Залучати особистісні ресурси осіб, які звернулися за допомогою, ресурси соціальної групи і громади для розв'язання їх проблем, виходу із складних життєвих обставин.

РН 24. Організовувати та здійснювати спрямовані на розвиток батьківського потенціалу навчання батьків розуміти потреби дітей та добирати способи задоволення потреб дітей відповідно до їх віку та індивідуальних особливостей, методи ненасильницького дисциплінованого впливу на дітей з метою запобігання вилученню дітей із сім'ї в межах повноважень.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Сім'я – основний інститут	Знати витоки, історичні причини проблем сучасної сім'ї; мати	Опрацювання лекційного

	формування особистості	первинні уявлення про еволюцію сім'ї; знати типологію сімей; усвідомлювати вплив сім'ї на розвиток кожного з її членів.	матеріалу, підготовка до практичного заняття
2.	Сутність поняття «родинні взаємини» у вітчизняній та зарубіжній теорії та практиці	Розуміти різні моделі родинних взаємин, аналізувати їхню сутність; підбирати ефективні технології роботи з сім'єю для оптимізації родинних взаємин.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
3.	Психологія родинних взаємин	Знати методи й методики психологічного вивчення сім'ї, вміти застосовувати їх у практичній професійній діяльності.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття
4.	Значення родинних взаємин для соціального та психологічного благополуччя особистості	Усвідомлювати значення позитивних родинних взаємин для соціального та психологічного благополуччя особистості; вміти допомагати клієнтам у самоактуалізації внутрішніх ресурсів для нормалізації взаємин у родині.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
5.	Основні психолого-педагогічні моделі родинних взаємин	Знати основні психолого-педагогічні моделі дитячо-батьківських стосунків. Ознайомитися з психоаналітичною моделлю. Вміти порівнювати підходи З. Фройда, Е. Еріксона та Е. Фрома; характеризувати підходи до дитячо-батьківських стосунків Д. Віннікота, К. Бютнера та Е. Берна. Вміти характеризувати біхевіористські підходи до дитячо-батьківських стосунків; гуманістичну модель сімейного виховання.	Опрацювання лекційного матеріалу, підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
6.	Формування культури родинних взаємин у практиці	Володіти формами, методами, засобами формування культури родинних взаємин, застосовувати	Опрацювання лекційного матеріалу,

	сучасної соціальної роботи	їх у практиці сучасної соціальної роботи.	підготовка до практичного заняття, виконання індивідуальних завдань
--	----------------------------	---	---

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	0
Практичне заняття	25
Контрольна робота	10
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	5
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання курсу

Загальна система оцінювання курсу	<p>Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів, з них: 50 балів за написання письмового екзамену; 25 балів за поточне оцінювання; 10 балів – за контрольну роботу; 10 балів – за самостійну роботу; 5 балів – за індивідуальне завдання.</p> <p>По завершенні теоретичного навчання середнє арифметичне усіх отриманих у 5-бальній шкалі оцінок на практичних заняттях множиться на ваговий коефіцієнт 5, відповідно – максимальний бал за усі отриманні заняття у підсумку може скласти 25 балів.</p>
Вимоги до письмової роботи	Повне та послідовне розкриття питань і завдань роботи.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів (25+10+10+5).
Умови допуску до підсумкового	Виконання 50 % завдань.

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
<p style="text-align: center;">Література:</p> <p>Бех І. Д. Виховання особистості: У 2 кн. Кн. І: Особистісно орієнтований підхід: теоретико-технологічні засади : навч.-метод, посібник. Київ : Либідь, 2003. 280 с.</p> <p>Бондар Т. В. Стиль взаємин між підлітками та батьками. <i>Український соціум</i>. 2010. № 4 (35). С. 31–39.</p> <p>Бондарчук О. І. Психологія сім'ї : курс лекцій. Київ : МАУП, 2001. 96 с.</p> <p>Говорун Т., Кікінежді О. Стаття і сексуальність: психологічний ракурс. Тернопіль : Богдан, 1999. 384 с.</p> <p>Замашкіна О. Д. Педагогіка сімейного виховання : навч. посіб. Ізмаїл : РВВ ІДГУ, 2016. 400 с.</p> <p>Ковбас Б., Костів В. Родинна педагогіка : У 3-х т. Том І. Основи родинних взаємовідносин. Івано-Франківськ, 2002. 288 с.</p> <p>Корольчук М. С. Психологія сімейних взаємин. Київ : Ніка-Центр, 2010. 296 с.</p> <p>Кравець В. Психологія сімейного життя / у 2-х ч. Тернопіль, 1995. 695 с.</p> <p>Маценко Л. М. Педагогіка сімейного виховання : підручник / вид. 3-тє, доп., перероб. Київ : ЦП «Компринт», 2019. 376 с.</p> <p>Володарська Н. Д., Карабаєва І. І. Вплив емоційних зв'язків на розвиток психологічного благополуччя сім'ї. <i>Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Психологічні науки</i>. 2021. № 3. С. 29–36.</p> <p>Роїк Т. Сутність поняття «культура родинних взаємин» у вітчизняній та зарубіжній педагогічній теорії й практиці. <i>Проблеми підготовки сучасного вчителя</i>. 2018. Вип. 17. С. 76-82. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ppsv_2018_17_12.</p> <p>Скребець Д. М., Дяченко М. О., Білоусова Н. В. Сім'я як основа розвитку особистості. <i>Психолого-педагогічні науки</i>. 2018. № 2. С. 65–68.</p> <p>Столярник О., Семігіна Т., Зубчик О. Сімейна соціальна робота: реалії України. <i>Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського</i>. 2020. № 4 (133). С. 38–46.</p> <p>Столярчук О. А. Психологія сучасної сім'ї : навч. посіб. Кременчук : ПП Щербатих О. В., 2015. 136 с.</p>	

7. Контактна інформація

Кафедра	кафедра соціальної педагогіки та соціальної роботи м. Івано-Франківськ, вул. Бандери, 1 каб. 802 тел. (0342) 57-00-05 kspsr@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Сабат Наталія Іванівна Викладачі ЗВО України, запрошені за попереднім погодженням
Контактна інформація викладача	+380986702613 nataliia.sabat@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна добросовісність	Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної добросовісності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається Положенням про запобігання та виявлення плагіату у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/ Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідують лекції і практичні заняття курсу.
Пропуски занять (відпрацювання)	Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Студент зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf
Виконання завдань пізніше встановленого терміну	Порядок та організація контролю знань студентів, зокрема, умови пропуску занять (відпрацювання) допуску до підсумкового контролю визначаються Положенням про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом

	<p>ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Невідповідна поведінка під час занять	<p>Діяти відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (Нова редакція) (зі змінами, накази ректора № 61 від «31» січня 2020 р.; № 361 від 31 липня 2020 р.; № 795 від 31 грудня 2020 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/01/Polozennia-pro-OOP-25_12_2020-1.pdf</p>
Додаткові бали	<p>Студент може отримати додаткові бали згідно «Положення про порядок організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 212 від 06.04.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/isinuvannia_nove2.pdf</p>
Неформальна освіта	<p>Неформальна освіта зараховується згідно Положення про порядок зарахування результатів неформальної освіти у ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 819 від 29.11.2019 р., із внесеними змінами наказом № 80 від 12.02.2021 р.)</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/02/neformalna_osvita.pdf</p> <p><i>Рекомендовані платформи:</i> українська освітня платформа Prometheus; безкоштовна освітня платформа Khan Academy; українська студія онлайн-освіти EdEra; онлайн-платформа Coursera.</p>

Викладач

Сабат Н. І.